

NOVICE IJS

Interno glasilo Instituta "Jožef Stefan"

številk 80, marec 2000

Podelitev priznanja Častna listina Instituta »Jožef Stefan«, Dnevi Jožefa Stefana, Razlogi za stavko znanstvenikov, Razstave nekoč in danes, Zimske športne igre IJS in KI na Soriški planini

KAZALO

Podelitev priznanja Častna listina Instituta »Jožef Stefan«	3
Dnevi Jožefa Stefana	7
Prišli - odšli	10
Sporočili so nam	10
Šola retorike	11
Prispevki	12
Razlogi za stavko znanstvenikov	12
Razstave nekoč in danes	13
Srečanje s prostovoljnimi gasilskim društvom Beričevo - Brinje	16
Zimske športne igre Instituta "Jožef Stefan" in Kemijskega inštituta na Soriški planini	17
Obiski na IJS	20
Odprtje razstave Jureta Cihlarja v Galeriji IJS	23

UVODNIK

Pomladni pozdrav!

Ta številka nas je ujela sredi čudovitega pomladnega razcveta. Načrtovali smo jo že prej, vendar so nam nepričakovani dogodki prekrižali račune in smo pripravili izredno številko Novic ob smrti prof. dr. Draga Kolarja. Poleg običajnih dogodkov - razstav, obiskov, je dogajanje na inštitutu zaznamovala podelitev priznanj podjetjem, s katerimi inštitut še posebej plodno sodeluje, pa potrditev sedanjega direktorja za naslednjih pet let, ob čemer mu iskreno čestitamo, in še marsikaj, kar si lahko v nadaljevanju preberete. Želimo vam, da bi si v teh sončnih dneh znali vzeti čas tudi zase, za sprehod ali oddih v prebujajoči se naravi.

Urednika

NAPOVEDUJEMO

V četrtek (izjemoma), 30.marca, ob 13. uri bo imel prof.dr. William A. Little (Stanford University, Stanford, California, ZDA) predavanje z naslovom *An Ising Model of the Brain*.

Novice IJS, glasilo Instituta "Jožef Stefan"

Urednika: Helena Jeriček, prof. slov. in univ. dipl. lit. kom.
mag. Peter Svete

Sodelavka: Natalija Polenec, univ. dipl. arh.

Lektor: dr. Jože Gasperič

Naslovnica: inštitutski simbol (delo akademskega kiparja Jožefa Vrščaja), foto: P. Svete

Fotografije: Marjan Smerke

<http://www-novice.ijs.si>

e-pošta: novice@ijs.si

Tisk: Grafika M, Fotoliti: Fotolito Dolenc

Ponatis vsebine je dovoljen z opombo, da gre za prispevek iz Novic IJS. Članke, predloge in pripombe lahko pošljete po e-pošti: novice@ijs.si

PODELITEV PRIZNANJA ČASTNA LISTINA INSTITUTA »JOŽEF STEFAN«

V torek, 29. februarja 2000, je bila v veliki predavalnici instituta slovesna podelitev priznanja Častna listina Instituta »Jožef Stefan« gospodarskim družbam in institucijam, ki so se v preteklih letih posebej odlikovale na področjih sodelovanja pri prenosu znanstvenih in tehnoloških dosežkov ter znanj, ustvarjenih na institutu, v družbeno in gospodarsko zaledje doma in v tujini. Priznanja so prejeli: Iskra Feriti, Podjetje za proizvodnjo feritov in navitih komponent, d. o. o., Ljubljana in TERMO, d. d., Industrija termičnih izolacij, Škofja Loka. Slovesnost je bila obogatena s kratkim glasbenim programom Slovenskega okteta.

Govor direktorja IJS, prof. dr. Vita Turka

ob podelitvi priznanj Častna listina Instituta "Jožef Stefan" gospodarskim družbam in institucijam.

Moderna znanost se razvija v najrazvitejših državah, majhnih, srednjih in velikih, v geografskem in populacijskem smislu, zaradi nekakšnega stabilnega in tihega dogovora med uporabniki znanja in družbo. Drugače povedano, obstaja socialni dogovor med znanostjo in družbo na osnovi zaupanja in pričakovanj, kot je dejal Michael Gibbons. Ta dogovor vsebuje vrsto elementov, med drugim tudi take, ki odsevajo odnose med vlado in družbo, izobraževalnimi procesi in družbo ter industrijo in družbo. Vsi ti odnosi so odvisni od stopnje zrelosti omenjenih elementov in tradicije, ki je v različnih državah različna. Tako je ponekod koncentrirana v obliki pedagoškega procesa in raziskovalnega dela na univerzah in njihovih inštitutih, drugod imajo za večje raziskovalne programe in projekte posebne raziskovalne institute, kot npr. v Izraelu Weizmannov institut, ki goji osnovne in aplikativne raziskave ter hkrati deluje kot formalna podiplomska izobraževalna ustanova, v Nemčiji Max-Planckovi instituti za osnovne raziskave ter Fraunhoferjevi instituti za bolj aplikativno usmerjenost, v Franciji CNRS, INRA – da ne naštevamo dalje Finske, Danske, Švice, Koreje, Japonske, ZDA itn.

Vsi ti generirajo predvsem osnovno znanje za potrebe družbe in vzgajajo visokokvalificirane strokovnjake, ki jih potrebuje sodobna industrijska družba. Obstajajo tudi in-

dustrijski raziskovalni in razvojni centri, z namenom, da prenašajo in izrabljajo odkritja in dosežke osnovnih znanosti v proizvodnjo in inovacijske procese. Tako na eni strani predvsem vladno podprta znanost (univerze in inštituti) in na drugi strani industrijske raziskave in razvoj tvorijo most, ki je potreben za reševanje nacionalnih problemov in določenih prioritet, kot so npr. okolje, zdravje, hrana, energija, standardi, obramba in še kaj bi lahko našteali.

Kot ugotavljajo povsod, naj velja in se spoštuje tradicija in ohranitev identitete. To je še posebej pomembno, ko govorimo o ekonomsko uspešni Evropi, ki je multinacionalna. Nacije naj bi ohranile identiteto ob upoštevanju in spoštovanju razlik. To je del procesa evropske globalizacije, ki se vključuje v svetovno. To pa pomeni tekmovanje za surovine, kapital, inovacije, tržišče in posledično spoprijemanje s socialnimi, migracijskimi in drugimi pretresi. To so izzivi Evro-

Direktor IJS, prof. dr. Vito Turk, je predstavil pomen sodelovanja med Institutom in industrijo.

pe, to je tudi izziv za Slovenijo, ki se uspešno vključuje med znanstveno in tehnološko napredne države na osnovi visokokvalitetnega znanja in izobrazbe na vseh nivojih. Ekonomsko bomo uspešni le, če bodo tudi znanstveno-tehnološke raziskave in inovacijska baza na mednarodno primerljivi višini vključene v gospodarstvo, pri čemer pa mora vlada razumeti vlogo znanja in pri tem pomagati z vrsto instrumentov, ki so sicer poznani v naprednih državah. Tako ni kvalitetnih osnovnih raziskav brez kvalitetnega izobraževalnega procesa, ki dajeta kvalitetne strokovnjake, le-ti pa bodo uspešno soustvarjali višji ekonomski standard in s tem nove finančne vire za nadaljnji gospodarski napredek. To je trajnostni razvoj in temu sledijo tehnološko napredne države. Tega se tudi v razviti Evropi zavedajo, čeprav z rahlim zaostankom za ZDA in Japonsko, in vlagajo v znanost in tehnologijo blizu 2% BDP, oz. več kot 3% na Finskem in celo 3,8% v primeru Švedske. Ugotavljajo, da je le vrhunsko osnovno znanje baza za osvajanje ekonomsko uspešnih tehnologij. In če to ugotavljajo v Evropski skupnosti, menda ni treba ugotavljati, kje smo v Sloveniji z 0,65% BDP, ki jih namenja vlada za znanost in tehnologijo ob silnih težavah gospodarstva. Zato je tudi nerazumljivo, da parlament ne sledi lastnemu sklepu o letnem 10-odstotnem povečanju sredstev za razvoj znanosti in tehnologije do načrtovanih 1,3%. Tako je Španija sprejela podoben sklep o 10-odstotnem dvigovanju letno, in tako naj bi v štirih letih prišla od sedanjih 0,9% do okoli 1,3%. Podoben, vendar bolj ambiciozen načrt do 2% BDP že izvaja Indija, kjer sedaj daje vlada 0,9% BDP – samo toliko v vednost in razmislek.

V vsej svoji zgodovini se je Institut "Jožef Stefan" zavedal, da je njegovo poslanstvo povezovanje med znanostjo in tehnologijo na eni strani in slovenskim gospodarstvom in družbo na drugi. Zato je skrbel za izvajanje odličnih osnovnih raziskav, ki so svojo kvaliteto preverjale na mednarodnem nivoju, hkrati pa so bile tudi nacionalnega pomena. Ves čas smo skrbeli za moderno opremo, ob kateri so se vzgajali novi strokovnjaki. Nekatera področja pomenijo bazo za univerzo. Naj navedem samo, da je od leta 1991 zapustilo Institut okoli 400 sodelavcev – z nazivom najmanj diplomirani inženir. Odšli so v gospodarstvo, na univerzi, druge inštitute, državno upravo, nekateri pa so ostali tudi v tujini. Da smo dobro vpeti v gospodarstvo, kaže podatek, da imamo samo v letu 1999 skoraj 150 podpisanih pogodb, pretežno z do-

mačimi partnerji, nekaj pa tudi s tujimi. Poleg tega pa obstaja tudi skoraj 200 mednarodnih povezav in pogodb. Bili smo uspešni pri vključevanju v 5. evropski okvirni program, katerega finančne koristi bomo pričeli črpati v letošnjem letu. Omenim naj tudi, da stalno vzgajamo ob naših kvalitetnih raziskovalnih programih mlade raziskovalce, ki končajo magistrski ali doktorski študij ter odhajajo na nova delovna mesta in izpopolnjevanje v tujino.

Zato naj izzvenijo letošnja priznanja gospodarskim organizacijam uveljavljanju Slovenije kot znanstveno napredne države, saj sta jih prejeli podjetji, ki se uspešno uveljavljata na mednarodnem trgu. Rad bi se jim zahvalil tako v imenu sodelavcev kot tudi vodstva Instituta "Jožef Stefan" za razumevanje pomena vloge znanja v razvoj modernih tehnologij. Prav tako pa naj bo to vzpodbuda vladi, da bi finančno podprla napore pri povezovanju znanstveno-raziskovalnega dela ter njegovih izsledkov z gospodarstvom za razvoj ekonomsko uspešne Slovenije. Ni dovolj, da vedno poudarjamo samo kulturo. Ta nas je res ohranila kot nacijo ter nam dala identiteto s Prešernom v prejšnjem stoletju, ko smo živeli v eni od evropskih velesil (Avstro-Ogrski), ki je bila po takratnih pojmovanjih na tehnološkem vrhu. Tudi druge male evropske države imajo svoje velikane v kulturi in umetnosti, vendar se zavedajo, da jim bo v sedanjih spremenjenih razmerah omogočilo nadaljnji razvoj in s tem preživetje le pospešeno vlaganje v znanje. Danes je znanje tudi del kulture naroda, za kar se Institut "Jožef Stefan" stalno trudi, pa tudi dokazuje.

Zbrane je nagovoril tudi predsednik Republike Slovenije, g. Milan Kučan.

Utemeljitev podelitve Častna listina Instituta "Jožef Stefan" podjetju Iskra Feriti, Podjetju za proizvodnjo feritov in navitih komponent, d.o.o., iz Ljubljane

Zastopnika podjetja Iskra Feriti, d.o.o, g. Marko Živec, dipl. ing in dr. Andrej Žnidaršič

Sodelavci Instituta »Jožef Stefan« so pri razvoju feritne keramike in sodobne opreme začeli sodelovati z Iskrino tovarno feritov že ob koncu šestdesetih let. Prvi skupni projekt je bila osvojitve proizvodnje keramičnih motornih segmentov na osnovi zemljoalkalnih feritov. Poleg razvoja materialov so sodelavci projekta konstruirali in zgradili stiskalnico za stiskanje v magnetnem polju, ki je omogočila ugotoviti parametre za investicijo v opremo tovarne. Leta 1976 je tovarna uvedla segmente v poskusno proizvodnjo. Sledil je razvoj feritnih materialov z visoko začetno permeabilnostjo in izboljšava tehnologije, kar je tovarni omogočilo uspešen nastop na evropskem trgu

in razširitev tovarne l. 1983. Investicije v novo opremo ob koncu osemdesetih let in stalno skupno razvojno delo sodelavcev tovarne in instituta so omogočili, da je tovarna hitro prebrodila gospodarsko krizo Slovenije po osamosvojitvi in sedaj izvažata 90 % proizvodov. Originalna strokovna spoznanja in tehnološke izkušnje so tovarni omogočile prodajo tehnologije na Taiwan. Danes razvijalci tovarne in sodelavci IJS posvečajo pozornost razvoju visokopermeabilnih in močnostnih feritov. Da je razvoj kakovosten, priča uspešen nastop na trgu ob renomiranih tujih proizvajalcih.

V razvojno delo sodelavcev IJS je tovarna vložila preko 4 mio DEM. Sodelovala je tudi pri nabavi velike opreme v IJS.

Posebej je treba omeniti vlogo Odseka za keramiko pri izobraževanju strokovnjakov. Tako je sedanji vodja razvoja feritov dr. Andrej Žnidaršič letos doktoriral z delom, ki ga je v veliki meri opravil na Odseku za keramiko.

Pobudnik sodelovanja je bil dolgoletni direktor tovarne Iskra Feriti ing. Dušan Dolničar, za njim pa dipl. ing. Marko Živec. Vodilni dolgoletni razvijalec feritnih materialov je dr. Andrej Žnidaršič. Zato priznanje v imenu podjetja prejme direktor g. Marko Živec, osebni priznanji pa oba imenovana, dr. Andrej Žnidaršič in g. Marko Živec.

Utemeljitev podelitve Častna listina Instituta "Jožef Stefan" podjetju Termo, d.d., Industriji termičnih izolacij, Škofja Loka

Zastopnika podjetja Termo, d.d., g. Janez Volčič, dipl. ing., in g. Janez Deželak, dipl. ing.

Odsek za keramiko je s tovarno TERMIKA (sedaj TERMO) začel sodelovati že konec sedemdesetih let, ko smo začeli sistematično analizirati uporabnost različnih magmatskih kamnin za izdelavo zvočnih in termičnih izolacijskih mineralnih vlaken. V ta namen je bila na Odseku za keramiko postavljena laboratorijska naprava za izdelavo mineralnih vlaken s sistemom rotirajočih se koles, ki odlično simulira industrijske razmere. Na osnovi opravljenih analiz in raziskav je bila v treh proizvodnih obratih (v Škofji Loki, Bodovljah in Novem Marofu) izvedena optimizacija surovinske zasnove in kemijske sestave za izdelavo mineralnih vlaken z zahtevanimi fizikalnimi lastnostmi. Z op-

Priznanja sta podelila prof. dr. Vito Turk in prof. dr. Robert Blinc.

timizacijo tehnoloških parametrov sta se povečali tudi kapaciteta in ponovljivost proizvodnje. Istočasno so potekale tudi raziskave in razvoj novih izdelkov, kar je omogočilo uporabo mineralnih vlaken za specifične namene, kot so npr. Spraydone-vlakna z večjo sposobnostjo zvočne izolacije. V zadnjem obdobju, od 1994. leta naprej, je sodelovanje potekalo pri razvoju in raziskavah mineralnih vlaken s $k_f > 40$ ter razvoju biotopnih mineralnih vlaken. Za TERMO je razvoj tovrstnih mineralnih vlaken zaradi novih ekoloških predpisov, ki jih je uvedel skupni zahodnoevropski trg, v preteklem obdobju pomenil eksistenčni problem. Kot pretežnemu izvozniku, ki na zahodni trg izvažava več kot 90 % svoje proizvodnje, so ostre zahteve po mineralnih vlaknih, ki naj bodo uporabniku prijazna, brez potencialne nevarnosti kancerogenosti, pomenile zahteven razvojno-raziskovalni izziv, ki je od-

ločal tudi o nadaljnji navzočnosti TERMA na zahodnoevropskem trgu. Razvoju mineralnih vlaken s $k_f > 40$ v letih 1994-1997 je sledil razvoj biotopnih mineralnih vlaken (1997 do 1999). Za doseganje zahtevanih lastnosti je bilo treba spremeniti tako surovinsko kot tudi kemijsko sestavo ter v redno proizvodnjo vpeljati vrsto tehnoloških sprememb. TERMO danes izdeluje mineralna vlakna s takšnimi lastnostmi, ki ustrezajo najostrejšim zahtevam po fizikalnih lastnostih, istočasno pa so vlakna človeku prijazna. S tem se TERMO uvršča med vodilne proizvajalce termoizolacijskih mineralnih vlaken v Evropi.

V razvojno delo, opravljeno na Institutu "Jožef Stefan", je TERMO od leta 1986 vložil okoli 800.000 DEM.

Med sodelovanjem so se na Institutu "Jožef Stefan" izobraževali tudi strokovnjaki iz tovarne TERMO, tako v okviru akcije Mladi raziskovalci kot tudi na krajših seminarjih oziroma specializacijah. Nekateri med sedaj zaposlenimi v TERMU pa so pri nas opravljali tudi diplomska dela, npr. Franci Miklavčič in v letu 1999 tudi Gorazd Šebenik.

Sodelovanje s TERMO-m poteka ves čas korektno in kvalitetno. S strani tovarne gre pobudo in zavzetost pripisati predvsem vodji razvoja Janezu Volčiču, dipl. ing., potrebno podporo in stimulacijo pa je vedno prispeval tudi generalni direktor Janez Deželak, dipl. ing. Zato priznanje v imenu podjetja prejme direktor g. Janez Deželak, osebni priznanji pa oba imenovana, g. Janez Volčič, dipl. ing., in g. Janez Deželak, dipl. ing..

Podelitvi je sledil še družabni del večera.

DNEVI JOŽEFA STEFANA, 20. – 24. 3. 2000

OBLETNICA ROJSTVA JOŽEFA STEFANA, 24. 3. 1835

PROGRAM PRIREDITEV

INSTITUT "JOŽEF STEFAN"

nosi ime po slavnem slovenskem fiziku in edinem Slovincu, po katerem je dobil ime kak fizikalni zakon - Stefanov zakon o sevanju. Institut se je v petdesetih letih obstoja razvil iz Fizikalnega inštituta Slovenske akademije znanosti in umetnosti pod vodstvom prof. Antona Peterlina v vodilno znanstveno-raziskovalno ustanovo v Sloveniji, ki pokriva širok spekter osnovnih, razvojnih in uporabnih raziskav na različnih področjih naravoslovno - matematičnih, tehničnih, medicinskih in biotehničnih ved. Pridobljena znanja so pomembna za razvoj modernih področij, kot so informacijske tehnologije, biotehnologija, materiali, ekologija in druga.

Na Institutu letos že osmo leto zapored ob obletnici rojstva Jožefa Stefana podeljujemo Zlati znak Jožefa Stefana na osrednji prireditvi v okviru že tradicionalnih Dni Jožefa Stefana.

Institut vsako leto podeli največ tri nagrade Zlati znak Jožefa Stefana. Te nagrade podeljuje odbor za Zlati znak Jožefa Stefana, ki ga sestavljajo ugledni raziskovalci s SAZU, slovenskih univerz in z inštitutov. Odbor odloča o izbiri kandidatov za podelitev Zlatega znaka na podlagi javnega razpisa.

Odbor za podelitev Zlatega znaka sestavljajo:

akad. prof. dr. Boštjan Žekš,
predsednik odbora za Zlati znak
akad. prof. dr. Ivan Bratko
prof. dr. Katja Breskvar
prof. dr. Valter Doleček
akad. prof. dr. Dušan Hadži.

Zlati znak Jožefa Stefana je zlat kovanec, ki ima na eni strani relief glave Jožefa Stefana, na drugi strani pa ime nagrajenca, zaporedno številko znaka in datum podelitve. Vsak nagrajenec prejme poleg Zlatega znaka Jožefa Stefana tudi listino o podelitvi nagrade in simbolično denarno nagrado.

Ponedeljek, 20. marec 2000, 13.00

PREDAVANJE

MAG. VENČESLAV PIŠOT,
dr. med., specialist ortoped
direktor Ortopedske bolnice Valdoltra, Ankaran

UPORABA LASERJA V ORTOPEDIJI

Holmij YAG - laser je primeren za ortopedske posege, ker se njegova infrardeča svetloba valovne dolžine 2,1 μm dobro absorbira v hrustancu in vezivu. Zaradi majhne globine penetracije in prenašanja po optični niti je v rokah izkušenega operaterja natančen kirurški nož pri minimalno invazivnih endoskopskih posegih. Laserski žarek zadeto tkivo v trenutku odstrani z uparitvijo (evaporizacijo).

V Ortopedski bolnišnici Valdoltra uporabljamo 80 W Holmij YAG - laser od leta 1995 za zdravljenje bolečin v križu, pri nekaterih oblikah okvare medvretenčne ploščice ter pri endoskopski toaleti sklepne hrustanca, zatrganih meniskih in nestabilnosti ramenskega sklepa.

Velika predavalnica IJS (Jamova 39, Ljubljana)

Vabljeni !

Ponedeljek, 20. marec 2000, 15.00**ODPRTJE RAZSTAVE**italijanskega akademskega slikarja
SAVERIA BARBARA

Saverio Barbaro je eden največjih italijanskih slikarjev povojnega obdobja, rojen v Benetkah l. 1924. Ima klasično izobrazbo, razstavljal pa je začel l. 1948 pri fundaciji Bevilacqua La Masa v Benetkah. Leta 1950 je na 25. mednarodnem beneškem bienalu umetnosti dobil nagrado Omero Soppelsa za mladega avtorja.

Leta 1952 je s štipendijo francoske vlade za Beaux Arts bival v Parizu, kjer je čas študija in dela podaljšal do leta 1960. Vmes se je vračal v Benetke in potoval v Švico, Nemčijo, Belgijo in na Nizozemsko. Več let je živel v Nici. Ko je bil povabljen na 28. mednarodni beneški benale umetnosti l. 1956, je tam dobil nagrado predsedstva bienala. Leta 1958 pa je na 29. mednarodnem beneškem bienalu umetnosti dobil nagrado fundacije Tursi. Na 31. mednarodnem beneškem bienalu je dobil nagrado kluba Rotary. Umetnika privlači predvsem jug. Potem ko je nekaj časa živel v Španiji, je odpotoval v Maroko, Tunizijo in Alžirijo ter na poti, po kateri so radi potovali že francoski slikarji iz devetnajstega stoletja, ustvaril številna dela. Na tej poti je spoznal ter z etično in estetsko zavzetostjo sodeloval pri nekaterih aspektih arabsko-islamske kulture, ki preveva njegovo slikarsko tematiko na več razstavah.

Razstavo bosta odprla pokrovitelj razstave, veleposlanik Republike Italije v Sloveniji, Nj. Eksc. Norberto Capello, in državna sekretarka Ministrstva za kulturo Republike Slovenije gospa Majda Širca.

Nastopila bo vokalna skupina Perpetuum Jazzile pod vodstvom dirigenta Marka Tirana.

Galerija IJS (Jamova 39, Ljubljana)

Vabljeni !

Torek, 21. marec 2000, 13.00**PREDAVANJE****AKAD. PROF. DR. IVO ŠLAUS**
Hrvatska akademija znanosti in umetnosti,
Hrvatski državni zbor**ZNANOST IN POLITIKA**

Obravnavano bo področje znanosti in politike ter kako se ti dve področji prekrivata. Sodobni svet označujejo globalizacija, medsebojna povezanost in hitri razvoj, kar vse ima za posledico premik politične moči, ki ne temelji več na vojaški sili in ekonomski moči, ampak vse bolj na kreativnem znanju.

Pregledali bomo, kaj pomeni ta premik politične moči za razmerje med znanostjo in politikom ter kakšne so posledice za posameznika – znanstvenika in politika.

Velika predavalnica IJS (Jamova 39, Ljubljana)

Vabljeni !

Sreda, 22. marec 2000, 13.00**PREDAVANJE****PROF. DR. BORIS ŽEMVA**
Institut "Jožef Stefan", prejemnik nagrade
Humboldt Research Award**Spojine žlahtnih plinov – eksotika ali potencialno uporabne snovi?**

Prikazana bo družina novih visokoenergijskih oksidantov, ki lahko že pri temperaturi 0 °C v trenutku oksidirajo, npr. molekulo kisika ali žlahtnega plina ksenona v O₂⁺ oziroma Xe²⁺. Energija, potrebna za to, je več kot 12 eV. Sinteze teh oksidantov potekajo v superkislinah in z uporabo spojin žlahtnih plinov. Prikazana bo problematika eksperimentalnega dela na tem zahtevnem področju. Po-

dane bodo meje možnega glede na današnje znanje. Nakazan bo pomen teh oksidantov za osnovno znanje na področju moderne anorganske kemije kot tudi možnosti za njihovo praktično uporabo.

Velika predavalnica IJS (Jamova 39, Ljubljana)

Vabljeni !

Sreda, 22. marec 2000, 19.00

PODELITEV PRIZNANJ ZLATI ZNAK JOŽEFA STEFANA

v veliki predavalnici IJS

Institut "Jožef Stefan" letos že osmo leto podeljuje Zlati znak Jožefa Stefana, s katerim želi vzpodbuditi mlade ljudi k še večji zavzetosti na znanstveno-raziskovalnem področju, kar je tudi svojevrsten apel odgovornim ljudem v gospodarstvu, da to znanje čim učinkoviteje uporabijo.

Zlati znak podeljujemo avtorjem najodmevnejših doktoratov doma in v tujini, ki so bili podeljeni v Republiki Sloveniji v preteklih treh letih iz naravoslovno-matematičnih, tehničnih, medicinskih in biotehničnih ved.

Letošnji dobitniki ZLATEGA ZNAKA so:

dr. BARBARA HRIBAR,

doc. dr. SAMO KORPAR in

dr. ZLATKO MATJAČIĆ.

Podelitev bomo sklenili z odlomki iz monodrame Ivana Cankarja "Moje delo je knjiga ljubezni, odpri jo, domovina.....", ki jih bo interpretiral pesnik in igralec **TONE KUNTNER.**

Udeležba z vabili

Četrtek, 23. marec 2000, 13.00

PREDAVANJE

PROF. DR. ALEKSANDRA KORNHAUSER

UNESCO - Mednarodni center za kemijske študije

NARAVOSLOVNO-TEHNOLOŠKO ZNANJE – POGOJ ZA RAZVOJ

Globalizacija trga, informacij, kapitala in vse bolj tudi proizvodnje onemogoča uspešnost ozkih pristopov k razvoju. Za trajnostni razvoj je ključno reševanje glavnih svetovnih problemov z višanjem inovativnosti. Rek H.G.Wellsa "Human history becomes more and more a race between education and catastrophe" je postal iztočnica Svetovne banke. K rasti inovativnosti prispeva predvsem novo naravoslovno-tehnološko znanje. Bistveni sestavini nacionalne razvojne strategije morata biti: (1) ustvarjanje tega znanja in (2) uvajanje raziskovalno-izobraževalnih načinov za njegovo poglobljanje in uporabo.

Velika predavalnica IJS (Jamova 39, Ljubljana)

Vabljeni !

Petek, 24. marec 2000, 9.00 - 14.00

DAN ODPRTIH VRAT

Vabimo vas, da se udeležite dneva odprtih vrat na Institutu »Jožef Stefan«, kjer boste izvedeli več o delu in sestavi instituta, raziskovalci pa vam bodo predstavili dejavnosti posameznih laboratorijev. Ob 9.30 in 12.30 bo organiziran prevoz in ogled reaktorskega centra v Podgorici (odhod z Jamove 39). Prijava skupin in informacije po tel: 061 177 3542 ali peter.svete@ijs.si.

Vabljeni !

PRIŠLI - ODŠLI

V tej rubriki bomo objavljali podatke o novih sodelavcih Instituta in o tistih, ki so naš institut zapustili. Namen teh objav je hitreje spoznavanje novih sodelavcev, hkrati pa želimo tudi njim dati občutek sprejetosti v kolektiv instituta. Podatke nam posreduje Marko Burnik, sekretar IJS.

Prišli v delovno razmerje:

- 1.1.2000 Tadeja Milivojevič Nemanič, univ.dipl.inž.kem.teh., asistentka začetnica v O-2
- 1.1.2000 Andrejka Popit, univ.dipl.inž.geol., asistentka začetnica-pripravnica v K-3
- 1.1.2000 dr. Mladen Stanojevič, asistent z doktoratom v R-4
- 1.2.2000 dr. Darinka Kek, asistentka z doktoratom v F-3
- 1.2.2000 Iztok Ograjenšek, laborant vzdrževalec v F-5
- 1.2.2000 Tanja Klopčič, laborantka vzdrževalka-pripravnica v R-4
- 1.2.2000 doc.dr. Patrik Kolar, znanstveni sodelavec v direktorjevi pisarni
- 1.2.2000 Aleksander Pivk, univ.dipl.inž.el., asistent začetnik-pripravnik v E-8
- 1.2.2000 dr. Damijan Škrk, asistent z doktoratom v F-9

Vsem novim sodelavcem želimo prijetno počutje na novem delovnem mestu.

Odšli iz delovnega razmerja:

- 31.12.1999 dr. Blaž Zupan, asistent z doktoratom v E-8
- 31.12.1999 mag. Boštjan Slivnik, asistent z magistrirjem v E-6
- 31.12.1999 dr. Uroš Bogataj, vodja raziskovalne skupine v E-1
- 31.12.1999 doc.dr. Borut Robič, znanstveni sodelavec v E-7
- 31.12.1999 prof.dr. Nikola Pavešič, znanstveni svetnik v E-6
- 31.12.1999 prof.dr. Jurij Tasič, znanstveni svetnik v E-6
- 31.1.2000 Jelisav Kovačič, univ.dipl.inž.el., predavatelj v ICJT
- 31.1.2000 Marko Bračko, univ.dipl.fizik, asistent z magistrirjem v F-9
- 31.1.2000 Jože Šuštar, fizični delavec v tehničnem servisu
- 23.2.2000 Rajko Janežič, univ.dipl.inž.stroj., strokovni sodelavec v E-1

SPOROČILI SO NAM

Marko Burnik, sekretar IJS

Upravni odbor je imel redne seje 21. 12. 1999, 24. 1. in 22.2.2000. Na sejah je obravnaval finančno stanje, sprejel program dela za leto 2000, spremembe in dopolnitve statuta IJS, pravilnik o računovodstvu ter zaključni račun IJS za leto 1999. Na skupni seji Upravnega odbora in Znanstvenega sveta dne 22.2.2000 sta se predstavila kandidata za direktorja IJS za naslednji 5-letni mandat, dr. Saša Prešern in prof. dr. Vito Turka. Upravni odbor je za direktorja IJS izbral prof. dr. Vita Turka ter predložil Vladi Republike Slovenije, da k temu da svoje soglasje.

Znanstveni svet je imel redno sejo 15. 12. 1999, skupaj s Poslovnim odborom, kjer sta oba organa obravna-

vala program dela IJS za leto 2000 in finančno stanje. Nato je imel Znanstveni svet še redne seje dne 11. 2., 22. 2. in 3. 3. 2000. Na seji dne 11. 2. 2000 je obravnaval zaključni račun IJS za leto 1999. Po predstavitvi kandidatov za direktorja IJS je na skupni seji Znanstvenega sveta in Upravnega odbora dne 22.2.2000 izrazil podporo imenovanju prof. dr. Vita Turka za direktorja IJS za naslednji mandat ter namesto pokojnega prof. dr. Draga Kolarja izbral dr. Mileno Horvat za namestnico predsednika Znanstvenega sveta. Na seji dne 3. 3. 2000 je Znanstveni svet med drugim obravnaval problematiko aplikativnih raziskav na IJS, poročilo o delu Politehnike Nova Gorica v letu 1999, iz-

volil nekaj raziskovalcev v ustrezne nazive in imenoval referente za izvolitve.

V letu 2000 se je dokončno uveljavilo programsko financiranje raziskovalne dejavnosti na podlagi opravljene evalvacije v letu 1999, in tako bo financiranje od Ministrstva za znanost in tehnologijo večinoma potekalo preko programov, le majhen del pa bo še financiran preko projektov.

V prvem roku (pomlad 1999) prijav projektov za 5. okvirni program EU in program EURATOM je raziskovalcem IJS uspelo z 10 prijavi od 46 prijavljenih, in sicer s petimi v tematskem programu »Uporabniku prijazna informacijska družba«, z dvema v horizontalnem programu »Razvoj raziskovalnega kadra in poglobljanje sociološko-ekonomskega znanja«, z enim v tematskem programu »Spodbujanje konkurenčnosti in gospodarske rasti, z enim v tematskem programu »Energija, okolje in trajnostni razvoj« ter z enim v programu EURATOM. V drugem roku (jesen 1999) pa so raziskovalci IJS prijavi 19 projektov v 5. OP in EURATOM, od katerih za dva projekta že teče drugi krog pogajanj.

Čeprav je pri podpisovanju pogodbe za izvajanje civilne službe na IJS prišlo do zapletov s strani Ministrstva za obrambo, je od 1.3.2000 v veljavi nova pogodba in je tako na IJS še nadalje mogoče opravljati civilno službo kot nadomestilo vojaškega roka, do bistvenih sprememb v načinu izvajanja civilne službe pa ni prišlo.

S Poslovnikom za ravnanje z odpadnimi kemikalijami na IJS je urejeno ravnanje z odpadnimi kemikalijami, ki nastanejo pri delu v laboratorijih. Za izvajanje tega poslovnika je direktor IJS ustanovil interno službo za ravnanje z odpadnimi kemikalijami, ki jo vodi dr. Marko Gerbec iz Odseka K-1.

V skladu s predpisi se na IJS spet ustrezno organizira Civilna zaščita. Na IJS bomo tako organizirali enoto za prvo pomoč, tehnično-reševalno enoto, enoto za radiološko, kemijsko in biološko zaščito, službo za vzdrževanje in uporabo zaklonišč ter službo za podporo (oskrba, zveze, prevozi, informacijska podpora in administracija).

ŠOLA RETORIKE

Pred dobrim letom smo na inštitutu izpeljali začetni seminar retorike, za katerega je bilo precejšnje zanimanje. Veliko takratnih udeležencev je spraševalo o možnostih nadaljevanja tečaja s problematiko uspešnega in zanimivega predavanja. V dogovoru z Inštitutom »Jožef Stefan« smo pripravili možnost nadaljevanja seminarja, pa tudi začetnega seminarja retorike.

Seminar poteka v obliki delavnice, začetni z uvodnim predavanjem O VEŠČINI JAVNEGA GOVORJENJA IN NASTOPANJA – traja 16 šolskih ur (dva dni) in bi ga izpeljali za skupino najmanj 10 udeležencev, datum pa bomo določili na podlagi prijav.

Nadaljevalni seminarji pa še poglobljajo veščino, ki je predstavljena že na začetnem seminarju ŠOLE RETORIKE, in sicer s še več neposrednega urjenja in nastopanja – iščemo odgovore na vprašanja osnovnih prvin veščine:

kako prepričati svoje poslušalce, kako besedam podeliti težo, moč in pomen, kako zjedrniti svoj govor v zahtevani časovni okvir, kako se znebiti strahu pred nastopom, kako z umetnostjo poslušanja najti prave besede, kako voditi sestanek, razgovor, okroglo mizo, kako preprečiti, da vam odvzamejo besedo, medtem ko govorite, kako se znebiti mašil, kako s pristnostjo pridobiti zaupanje poslušalcev.

Dodatne vsebine pa izvajamo v delavnicah:

1. predstavitev – zagovor seminarja, magisterija, diplome, raziskave etc. (z uporabo pripomočkov- grafskopa, table, videa, gradiv...)
2. urjenje v odgovarjanju na neprijetna vprašanja in vodenju pogovora
3. vedenje pred mikrofonom, žarometi in kamero – radijska in televizijska delavnica

Vsebine je moč speljati v dveh dvodnevni sklopih (vsako srečanje po 8 šolskih ur- skupaj 32 ur), dvakrat po dva dneva – 1.sklop v ponedeljek in torek, 3. in 4.4.2000, ter 2. sklop v sredo in četrtek, 12. in 13. 4. 2000, za najmanj 10 udeležencev.

Seminar vodi Zdravko Zupančič s strokovnimi sodelavci in poklicnimi snemalci.

Cena dvodnevnega – začetnega seminarja je 36.000 SIT + DDV na udeleženca, za 32 urni (štiridnevni) nadaljevalni seminar pa je cena 68.000 SIT + DDV na udeleženca.

Vsi seminarji bodo v prostorih Inštituta »Jožef Stefan«.

Prijavite se lahko po telefonu ali telefaksu 061 125 77 88 ali preko e-pošte: sola.retorike@siol.net, za začetni seminar do 1. aprila, za nadaljevalni pa najkasneje do 27. marca 2000.

RAZLOGI ZA STAVKO ZNANSTVENIKOV

Matjaž Gams, Slavko Bernik

Institut "Jožef Stefan" je kot največji samostojni raziskovalni institut s 300 doktorji znanosti hkrati z drugimi zavodi v SVIZ-u izvedel glasovanje o stavki. Z več kot 60% glasov ZA izmed vseh zaposlenih je bila stavka izglasovana. Pričakujemo, da bodo politični predstavniki vsaj sedaj resno razmislili o problemih znanosti, razvoja in šolstva ter v dialogu s predstavniki SVIZ-a poskusili najti konstruktivne rešitve.

Osnovni razlog za protest je iskati v tem, da vsaj nekatere slovenske politične strukture ne vedo, kaj bi počele z znanostjo, oziroma jim je včasih celo napoti pri razširjanju "svojih" resnic. Podobna ocena kot naša prevladuje tudi med eminentnimi člani slovenske civilne družbe. Tako piše dr. Rus (1, str. 8): "kanceroidno razraščanje države", "vladni organi ... omejujejo razvoj samostojnih inštitutov". Ta sociološki pojav je privedel do stanja, v katerem znanstvena in pedagoška sfera postajata obrobni ne samo pri soodločanju o dogodkih v naši družbi, za kar sta po svoji intelektualni sposobnosti gotovo poklicani, ampak celo o samih sebi. Državni uradnik lahko z enim samim dekretom spremeni način delovanja znanstvenih inštitutov tako, da popolnoma ukine celotno samoodločanje v instituciji sami, vlada pa lahko po mili volji iz leta v leto zmanjšuje delež sredstev za znanost v proračunu (od leta 1993 do 2000 kar za 28%) in družbenem proizvodu Slovenije. Nasprotno od takega načina pa vodilni svetovni politiki, kot sta Blaire ali Clinton, v svoje volilne programe na prva mesta dajejo znanost, tehnologijo in šolstvo. Clinton leta 2000 v reviji *Nature* zapiše: "Najprej in najbolj jasno bi rad povedal, da sta znanost in tehnologija postali osnovni vzpodbujevalki ekonomske rasti", in z 2,8 milijarde dolarjev predlaga dosedaj največje povečanje znanstvenega financiranja v Ameriki (2, str. 349). Japonska je s petletnim načrtom od 1996 do 2001 povečala financiranje znanosti za 50% (2, str. 7).

Ti problemi so privedli do stanja, da smo se tudi na inštitutu "Jožef Stefan" pridružili stavki SVIZ-a. Med razlogi za stavko navedimo:

- absolutno zmanjševanje sredstev za znanost v proračunu RS, pri čemer smo že sedaj za nekajkrat zaostali za državami, kot so Finska ali Švedska, EU itd
- v zadnjih dveh letih so se plače dvignile za 10% manj, kot bi se lahko po kolektivni pogodbi, kljub temu pa bi institut ob "normalnem" poslovanju pridelal 300 mio SIT primanjkljaja, ker država podpisava kolektivne pogodbe ni podprla tudi s primernim financiranjem, prihodki iz MZT pa so dosegli le 87% od načrtovanih.
- znanost ni oproščena davka na dodano vrednost, kot sta šolstvo ali šport
- občina Dol pri Ljubljani je zaračunala 50 mio SIT za uporabo zemljišča pri reaktorju; čeprav je institut v lasti države, je moral ta znesek poravnati sam
- negativen odnos političnih struktur do šolstva, vzgoje in znanosti, ki se kaže v javnih izjavah in naraščanju birokracije za 300% ob zmanjšanju raziskovalcev in razvojnikov za 45%, institut pa je izgubil 200 sodelavcev
- poslabševanje sodelovanja z gospodarstvom in šolstvom zaradi omejevalnih ukrepov in spreminjanja znanstvenikov v birokrate
- zahteva po izenačitvi plač profesorjev in znanstvenikov s sorodnimi profili
- le delno izpolnjevanje obveznosti po kolektivni pogodbi, saj je kljub dogovorjenemu približevanju sorodnim profilom v letu 1999 področje znanosti in razvoja dvignilo plače le za 2,7%, povprečne plače v RS so se realno dvignile za 3%, v nekaterih sorodnih profilih pa do 10%
- pomemben razlog je tudi solidarnost s fakultetami, šolstvom, SVIZom.

1. Modra knjiga - Civilna družba v Sloveniji in Evropi, Občanski forum, december 1999
2. *Nature*, Vol. 403, 27. januar 2000
3. *Nature*, Vol. 403, 6. januar 2000

RAZSTAVE NEKOČ IN DANES

Martin Lesjak, AMES

Ob veliki, svetli avli na IJS in novih prireditvah v njej je morda pravi čas tudi za obujanje spominov na začetke institutske galerije pred skoraj dvajsetimi leti; na čase in razmere, ki so bili čisto drugačni, pa so vendarle vzpodbudili in omogočili toliko razstav. Ni jih sicer obdajal »glamour« današnjih, a so bile vseeno del utripa tedanjega instituta.

Kaj je pripomoglo k našemu prizadevanju za galerijo na IJS? Osebnost morda študentske debate s Pančijem, Junošem in Bardom pri Mraku, pohajanje z Vojtehom po Toscani, ali pa zgolj dilema, kaj zanimivega, kar ni politika, lahko počne tedanja mladinska organizacija na IJS. Kakorkoli, dvomljiv je le začetek. Kajti kasneje vprašanja, kaj poganja razstave, ni bilo več. Njihov motor smo bili vsi, ki smo to dejavnost vzeli za svojo in smo jo dolgo časa imeli radi.

Pripravljati razstave je pomenilo načrtovati program, iskati in navezati stike z umetniki, pripravljati kataloge, nositi in postavljati slike in kipe, priskrbeti piškote in sok za slovesno odprtje (včasih kar iz svojega žepa), povedati spremno besedo in ob pogovoru spiti kozarček z avtorjem. Če je bil ta znan in slaven, je bilo to v direktorjevi pisarni ali v sejni sobi. Če je bil mlad in (preveč) avantgarden, je bilo v laboratoriju. In trikrat lahko ugibate, katera odprtja so bila lepša.

Od prve razstave v novembru 1980 pa do 1990, ko so, ker se je v avlo zaradi novogradnje začasno preselila komerciala, razstave prenehale, se jih je zvrstilo več kot sedemdeset. Mnogi avtorji so bili znani in uveljavljeni: Spacal, Boljka, Maleš, Jemec, Slana, Ciuha, Šubic, Zvest, Meško, Borčič..., mnogi mladi in nadobudni. Pri pripravljanju programa nam je pomagal dr. Tomaž Brejc z akademije, dosti razstav pa so omogočili osebni stiki (Marjan Kravos, Junoš Mi-

Andrej Novak, karikaturist, junij 1981

klavc, Stane Kumar...), institutski sodelavci (Tanja Špenko, Vladimir Lakovič...) in stiki z ALU in šolo na Grabnu (Amalietti..). Tudi tisti institutski sodelavci, ki so se ukvarjali z likovno dejavnostjo, so razstavljali: Janez Korošič, Arkadij Popović.

Osebnost sem prepričan, da je IJS lahko na repertoar tega prvega ciklusa likovnih razstav ponosen, saj je kontinuirano in dovolj raznoliko predstavljal prerez tedanjega likovnega ustvarjanja v Sloveniji: od nežnih grafik nestorja Maleša, preko sodobnih akademskih avtorjev, do včasih preveč nerazumljenega iskanja novih izrazov. Zajeti so bili slikarstvo, risbe, kiparstvo, grafika, računalniška grafika, karikatura in fotografija. Avtorji so bili iz Slovenije in zamejstva, po narodnosti pa tudi iz drugih krajev takratne Jugoslavije in iz tujine.

Kar je tedanje razstave ločilo od današnjih, je bil čisti amaterizem njihove izvedbe. Institut je prispeval opremo (panoje, paspartuje..) in kasneje tudi nekaj sredstev za odprtje, vse drugo pa je bilo zgolj ljubiteljsko. Tudi avtorji niso bili honorirani; nasprotno, mnogi od njih so Institutu ob razstavi poklonili kakšno svoje delo. Razstavljanje na IJS je bila čast; razstave (ki so jih že tedaj napovedovali in o njih poročali mediji) si je poleg sodelavcev instituta ogledalo tudi mnogo zunanjih gostov in uglednih obiskovalcev. Zanimiva je anekdota o obisku avstrijskega predsednika Kirschlaegerja na IJS v času razstave Marjana Amaliettija. Radožive, "renesančne" Amaliettijeve tempere so se zdele vodstvu IJS za visoki državniški obisk malce problematične, zato so tik pred zdajci najbolj "pohujšljive" slike premaknili na panoje za stopnice. Pa si je Kirschlaeger z veseljem in natančno ogledal celo razstavo (tudi za stopnicami) in mu je bila močno všeč.

Zdajšnje razstave pa tedanje po vsem prekašajo; ambient nove

avle je neprimerljiv, postavitve in katalogi profesionalni, spremljajoči dogodki izbrani. Pa se bom vendar vedno z veseljem spominjal entuziazma, ki je pred leti na inštitutu tkal vez med kulturo in znanostjo ter postavljajl podlago današnji Galeriji IJS.

Za konec pa še pregled avtorjev, ki so v inštitutski galeriji razstavljali v njenem prvem obdobju:

Jože Spacal, Milena Braniselj-Kranjc	nov. 1980	Darko Slavec (slike in grafike)	okt. 1983
Miša Pengov (olja)	dec. 1980	Kiar Meško (slike in grafike)	nov. 1983
Janez Boljka (skulpture in grafike)	jan. 1981	Maksim Sedej, mlajši (dva ciklusa)	dec. 1983
Miha Maleš (grafike)	mar. 1981	Zdenko Huzjan (slike)	jan. 1984
Tanja Špenko (slike in risbe)	apr. 1981	Jože Vrščaj (plastike)	feb. 1984
Marjan Kravos (grafike)	maj 1981	Bogdan Borčič (grafike)	mar. 1984
Andrej Novak (karikature)	jun. 1981	Tone Lapajne	apr. 1984
Arkadij Popović (fotografije)	jul. 1981	Marija Rus (slike)	maj 1984
Lucijan Bratuš (risbe in slike)	sep. 1981	Žarko Vrezec (slike)	maj 1984
Edvar Zajec, Matjaž Hmeljak (računalniška grafika)	okt. 1981	Dragan Arrigler (fotografije)	jul. 1984
Andrej Jemec (risbe in grafike)	nov. 1981	Irina Rahovsky-Kralj (slike)	sep. 1984
Iris Skubin (olja)	dec. 1981	Vladimir Lakovič (risbe)	okt. 1984
France Slana (akvareli)	jan. 1982	Janez Pirnat (risbe in grafike)	nov. 1984
Lojze Čemažar (olja)	feb. 1982	Rok Zelenko (slike)	mar. 1985
Jože Cijuha (grafike)	mar. 1982	Alenka Vogelnik, Matjaž Učakar	sep. 1985
Marjan Amalietti (tempera na platnu)	apr. 1982	Veselka Šorli-Puc (akvareli)	dec. 1985
Tone Demšar (kipi)	maj 1982	Matjaž Mauser (olja)	feb. 1986
Jana Vizjak (slike in risbe)	maj 1982	Rafael Podobnik (fotografije)	apr. 1986
Otto Beckmann (računalniška grafika)	jun. 1982	Tihomir Pinter (fotografije)	nov. 1986
Pedro Duarte S. Freitas (slike)	jul. 1982	Tone Lapajne (slike)	dec. 1986
Stane Kumar (akvareli in risbe)	sep. 1982	Arkadij Popović (fotografije)	jul. 1987
Ive Šubic (grafike)	okt. 1982	Drago Hrvacki	sep. 1987
Junoš Miklavc (grafike)	nov. 1982	Mirsad Begić	okt. 1987
Biljana Unkovska (risbe)	dec. 1982	E. Kaljanac	nov. 1987
Tomaž Gorjup (slike)	jan. 1983	Jože Ciuha	dec. 1987
Stane Jagodič (grafike)	jan. 1983	B. Požegar-Mulej	feb. 1988
Boris Jesih (grafike)	mar. 1983	B. Jazbar	apr. 1988
Metka Krašovec (risbe)	apr. 1983	O. Dolenc	jun. 1988
Zvest Apollonio (gvaši in akvareli)	maj 1983	F. Mičković	okt. 1988
Milena Gregorčič (akvareli)	jun. 1983	J. Strašek	nov. 1988
Jože Boschhitz (slike in gvaši)	jul. 1983	Sofija Nekić	jan. 1989
Bojan Gorenc (grafike)	sep. 1983	M. Kozamernik	feb. 1989
		Danilo Cedilnik	mar. 1989
		G. Božinov	apr. 1989
		Božidar Dare Zavšek	okt. 1989
		Tone Lapajne (slike)	dec. 1989
		Herman Pivk (fotografije)	feb. 1990
		Mario L. Vilhar	mar. 1990
		Almira Bremec	apr. 1990
		Dimčo Pavlov	maj 1990

Jože Spacal in Milena Braniselj-Kranjc, november 1980

Janez Boljka (skulpture in grafike), januar 1981

Marjan Amalietti (tempera na platnu), april 1982

SREČANJE S PROSTOVOLJNIM GASILSKIM DRUŠTVOM BERIČEVO-BRINJE

Mag. Radivoje Šučur, U2

Sodobne družbene usmeritve zahtevajo sodelovanje in nepretrgane komunikacije z različnimi organizacijami in drugimi subjekti ne le na ozkem strokovnem področju, temveč v čim širši interesni sferi.

Eno takšnih sodelovanj oziroma srečanje je bilo 5.2.2000 v Beričevem (v bližini Reaktorskega centra Podgorica) v Gasilskem domu Beričevo-Brinje.

Prostovoljno gasilsko društvo Beričevo-Brinje je na svoj letni občni zbor povabilo mnoge sodelavce in goste: Gasilsko zvezo, sosednja gasilska društva, župana in tudi nas, IJS.

IJS sodeluje s Prostovoljnim gasilskim društvom Beričevo-Brinje že nekaj časa. To sodelovanje poteka v kadrovskih oblikah (nekateri naši sodelavci so člani PGD), obliki prispevka za nakup dihalnega aparata (pred nekaj leti), pri obiskih in izmenjavi različnih informacij ipd.

Vabilo na sedanje srečanje v času povečanega zanimanja bližnjih občanov za dogajanja na Reaktorskem centru Podgorica smo na IJS sprejeli kot dobronamerno gesto sosedov in jim v zahvalo in priznanje za nesebično in vsestransko sodelovanje ter skrb za okolje in ljudi podarili gasilsko črpalko »Rosenbauer«. Omenjena črpalka je bila nabavljena še v času jedrskih projektov; za sedanje procese na IJS pa ni potrebna, razen tega pa je njeno vzdrževanje zahtevno in drago.

Slovesno predajo gasilske črpalke je predsedniku Prostovoljnega gasilskega društva Beričevo-Brinje, g. Tonetu Kralju, v imenu IJS izročil mag. Radivoje Šučur.

Na zboru ni bilo veliko časa za pohvale za dosežene uspehe, razprava se je dokaj hitro usmerila v teme nerešenih problemov. V tem sklopu smo jim odprli vrata za širše sodelovanje, IJS je ponudil pomoč in sodelovanje ne le v primeru požara, ampak tudi pri naravnih in drugih nesrečah. To sodelovanje naj bi se udeležilo v naslednjih sklopih:

- skupno izobraževanje in tekoče informiranje gasilcev

- kompatibilnost in usklajenost opreme in sredstev za reševanje
- izdelava simulacij in načrta reševanja (po potrebi uskladitev) in
- realizacija vaj.

Pri tem naj bi enakovredno sodelovalo Prostovoljno gasilsko društvo Pšata.

Pohvalno je omeniti, da so v manj kot v dveh urah obdelali veliko tem, pri tem pa ni zmanjkalo veselja in volje do veselega kulturnega programa z domačim prigrizkom.

Slovesno predajo gasilske črpalke je predsedniku Prostovoljnega gasilskega društva Beričevo-Brinje, g. Tonetu Kralju, v imenu IJS izročil mag. Radivoje Šučur.

ZIMSKE ŠPORTNE IGRE INSTITUTA "JOŽEF STEFAN" IN KEMIJSKEGA INŠTITUTA NA SORIŠKI PLANINI, 11. 02. 2000

Če uporabim frazo, s katero politično aktivni možje ocenjujejo svoje dejavnosti, so bile zimske športne igre (ZŠI) letos zelo uspešne. Tako in drugače. Skupaj smo preživeli prijeten dan in navsezadnje kot ekipa IJS osvojili pokal "Sorica 2000".

Poleg jutranjega sonca nas je na Soriški planini pozdravilo parkirišče, na katerem bi za ogrevanje brez težav izvedli tekmo v hokeju na ledu. Čas je bil tudi letos odvisen od Sile. Tako se je naš dan "začel" po dvakrat zimskem času. Jutro si bo zagotovo zapomnila Barbara, ki je na smučišču doživela bližnje srečanje oz. trčenje. Komaj si upam zapisati (ob prispevkih, povezanih s pasjim življenjem, sem ponavadi klicana na zagovor), da jo nanj spominja ovrtnica...

Tekmovali smo v treh disciplinah, najprej v veleslalomu. Na startni listi nas je bilo 92. Zmagovalka med mlajšimi mladinkami, Urška, je progo ocenila kot odlično pripravljeno. Vesela je bila ponovitve lanskega uspeha. Naslov prvaka je obranil tudi Bojan med starejšimi mladinci, ki je ob koncu podelitve medalj sijal ves v zlatu. Mimogrede, eden od tekmovalcev s KI me je vprašal, kako da pri nas dela toliko Nemcev. Ker sem ga le začudeno gledala, je vprašanje dopolnil, ali so kaj v sorodu. Menda so, a ne vsi. Svoj priimek so vsekakor uspešno zastopali. Pri vožnji med rdečimi in modrimi vratci smo spoznali tudi izredno skladen institutski par - zakonca Trkov. Oba sta se namreč okitila z odličji za najmanj odlične med odličnimi. Zdenki je polžek zaradi nepazljivosti pobegnil, a ga je po posredovanju naše vodje laboratorija našla na zeleni preprogi. Če je, viseč okoli vratu, ob pogledu na preprogo sanjal o sveži solati, je bil ob pristanku na trdih tleh vse prej kot prijetno presenečen.

Tek na smučeh je po mojem mnenju najbolj garaška disciplina. Morda je boljše, da nisem fizik in zato nisem računala razlik v potencialni energiji med lokalnimi ekstremi na progi. Tudi če bi jih, klanci ne bi bili nič manj strmi. Absolutno najhitrejši Stane (tudi lani je bilo tako) je povedal, da so mu vseč razgibane proge in da je bila letos zelo hitra. Damjan pa bi si bolj kot polžka zaslužil medaljo za vztrajnost, saj je skozi cilj priteknel po eni sami smučki. Čevelj

Prva tretjina; zdaj gre zares, start veleslaloma

Pred drugo tretjino na startu teka na smučeh

Skupen trud za pripravo sankške proge

namreč ni prenesel enega izmed Damjanovih padcev.

Gledalci in navijači so oživali šele pri tekmovanju v sankanju z zračnico. Prvotno prizorišče je bilo grbinasto in počasno. Kljub skupnemu prizadevanju se proge ni dalo utrditi, zato smo poiskali primernejši teren. Inovativnosti nam očitno ne manjka, saj smo za to disciplino iznašli kar nekaj novih izrazov, npr. "gumanje" in "zračenje na snegu", za tekmovalce pa "gumarski mojster" in "gumarski vajenec". Zračnico smo v cilju naložili na rame ali kamorkoli že, z njo tekli po klancu do količka in okrog njega, potem se pa na njej v prostem slogu spustili navzdol skozi (s palicami) označen cilj. S progo je najhitreje opravil Matjaž, ki je že kot predtekmovalac ničkolikokrat pretekel in presankal vse možne smeri tam okrog. Večini od nas možnost ponovitve poskusa ne bi bila ravno darilo. Pozdraviti je treba tudi naše upokojene sodelavke, ki so se iger aktivno udeležile, še posebej Nušo, ki si je prisankala medaljo. Posebne pozornosti je bil deležen Jačko, saj so Črnogorci, ki si obteženi grizejo kolena v hrib, pregovorna redkost.

Prizorišče četrte tretjine je bilo v Dolenji vasi pri Zalogarju. Nič manj zanimiva ni bila od prejšnjih treh, ni pa štela za kombinacijo. Pri podelitvi medalj je sodeloval tudi milenijski hrošč, ki smo mu krila začasno zvezali že na kraju samem, dokončno pa po zapisu uradnih rezultatov. Odličja so zdaj v pravih rokah. Za neljub dogodek se vsem vpletenim opravičujemo.

Hvala vodstvom obeh institutov, ki sta ZŠI omogočila, Tonetu in Mateji s sodelavci, ki so jih organizirali, in vsem, ki ste se jih udeležili - brez Vas jih tudi ne bi bilo.

tekst in fotografije: Hiacinta Pintar

Tretja tretjina: imejte svoj stil!

Absolutno najboljši Bojan Nemeč, ki je osvojil skoraj vse, kar se je osvojiti dalo

Že prej omenjeni Črnogorec; res je tekell...

URADNI REZULTATI ZIMSKIH ŠPORTNIH IGER "SORICA 2000"

VELESLALOM

Starejše mladinke

1. Denis Cindro, IJS
2. Marjana Novič, KI
3. Zvonka Jeran, IJS

Starejši mladinci

1. Bojan Nemeč, IJS
2. Jože Peternelj, IJS
3. Vladimir Cindro, IJS

Mlajše mladinke

1. Urška Repinc, IJS
2. Tinkara Zornada, IJS
3. Tjaša Bantan, IJS

Mlajši mladinci

1. Jure Eržen, IJS
2. Peter Venturini, KI
3. Edi Kranjc, KI

Polž: Zdenka Trkov, IJS Polž: Andrej Trkov, IJS

TEK NA SMUČEH

Starejše mladinke

1. Alenka Masle, IJS
2. Zdenka Trkov, IJS
3. Roza Pergarec, IJS

Mlajše mladinke

1. Mojca Benčina, KI
2. Nataša Labanar, KI
3. Tinkara Zornada, IJS

Polž: Meta Ančik, IJS

Starejši mladinci

1. Bojan Nemeč, IJS
2. Tone Sila, IJS
3. Andrej Trkov, IJS

Mlajši mladinci

1. Stane Merše, IJS
2. Darko Makovec, IJS
3. Miha Sitar, IJS

Polž: Damjan Zagožen, IJS

SANKANJE Z ZRAČNICO

Starejše mladinke

1. Zdenka Trkov, IJS
2. Alenka Masle, IJS
3. Nuša Prosenc, IJS

Mlajše mladinke

1. Danijela Kuščer, IJS
2. Mojca Benčina, KI
3. Irena Pribošič, IJS

Polž: Roza Pergarec, IJS

Starejši mladinci

1. Bojan Nemeč, IJS
2. Jože Peternelj, IJS
3. Mirko Bizjak, KI

Mlajši mladinci

1. Matjaž Leskovar, IJS
2. Peter Venturini, KI
3. Edi Kranjc, KI

Polž: Marjan Ravnikar, IJS

KOMBINACIJA

Mladinke - absolutno

1. Mojca Benčina, KI
2. Alenka Masle, IJS
3. Zdenka Trkov, IJS

Mladinci - absolutno

1. Bojan Nemeč, IJS
2. Jože Peternelj, IJS
3. Darko Makovec, IJS

EKIPNO

1. IJS 53 točk
2. KI 19 točk

Četrta tretjina

Tone in Mateja, ki sta vodila podelitev, ter Barbara s pokalom za zmagovalno ekipo IJS

Najboljši kombinatorci, vsi z IJS

OBISK PROFESORJEV IN UČITELJEV KEMIJE S SREDNJIH KEMIJSKIH ŠOL

Dne 15. februarja 2000 je Institut obiskalo 14 profesorjev in učiteljev kemije s srednjih kemijskih šol v Sloveniji (Ruše, Celje, Novo mesto in Ljubljana). Obiskovalce je pozdravil direktor, prof. dr. Vito Turk, in se z njimi zadržal v krajšem pogovoru o problematiki zaposlovanja v poklicu kemijski tehnik in odnosu do znanja, šole in znanosti v naši družbi. Sledil je triurni ogled instituta: mobilne enote, predstavitev dela laboratorijev v odsekih za ekologijo (O-2 in K-3), oddelka za biokemijo in nato še v Odseka za keramiko (K-5) in Anorgansko kemijo in tehnologijo (K-1). Udeleženci so prejeli tudi gradivo o dejavnosti instituta.

Milenko Milojevič

Prof. L. Morettini, Servizio Audiovisivi Scientifici, CNR Bologna, Italia in prof. P. L. Luisi, Institut für Polymere, EHT, Zürich, Švica sta nas 11. 2. 2000 obiskala v okviru institutskih kolokvijev na IJS. Imela sta multimedijsko prezentacijo in predavanje z naslovom "Populacija znanosti in znanstvene kinematografije".

Na obisk na IJS (reaktor Podgorica) sta prišla veleposlanik Irana v Sloveniji g. R. Pour, veleposlanik Irana pri MAAE, g. A.A. Salehi in g. A. Esmaeli iz iranskega veleposlaništva na Dunaju. Obisk reaktorja v Podgorici je bil v četrtek, 2. marca 2000, od 9.00 do 13.30 ure. Program obiska je obsegal kratke predstavitve instituta, dejavnosti reaktorja TRIGA, dejavnosti R-4, dejavnosti F-8, ogled reaktorja, ogled in predstavitev dejavnosti MIC, O-2 in ICJT ter razgovor in zaključno diskusijo.

Dne 17. februarja je reaktor TRIGA obiskal g. Andre-Claude Lacoste, direktor francoske Uprave za varnost jedrskih naprav. Prvenstveni namen njegovega obiska je bil podpis dogovora med URSJV in DSIN o izmenjavi informacij in sodelovanju na področju jedrske varnosti.

OBISKI PO ODSEKIH:

Odsek za biokemijo in molekularno biologijo (B)

- Dne 16. marca 2000 je bil na obisku prof. dr. Nils Brunner iz Finsen Laboratoryja, University Hospital Copenhagen, Danska.

Odsek za avtomatiko biokibernetiko in robotiko (E-1)

- Od 22. do 24. februarja 2000 je bil na obisku v našem odseku prof. Vincenzo Parenti Castelli z Univerze v Bologni.

Odsek za odprte sisteme in računalniške mreže (E-5)

- Dne 14. 2. 2000 je bila na obisku prof. dr. Claudia Brix iz Münchna, ki je imela predavanje v veliki predavalnici.
- Od 6. 3. do 7. 3. 2000 smo organizirali sestanek projekta »ICE-CAR«.
- 11.2.2000 je bil v odseku na obisku prof. David Chadwick z Univerze v Salfordu, Velika Britanija.

Odsek za inteligentne sisteme (E-8)

- Ob prvem srečanju vseh tujih in domačih partnerjev pri projektu Sol-Eu-Net smo ob delovnem sestanku dne 24.1.2000 ob 18.30 organizirali tudi manjši sprejem v Galerji IJS. Na začetnem sprejemu je bil pozdravni nagovor vodstva IJS, vabljeni pa so bili tudi novinarji.

Odsek za teoretično fiziko (F-1)

- Od 24. 1. do 30. 1. 2000 nas je obiskal prof. dr. John Jefferson z Defence Research Agency, Great Malvern, Velika Britanija. Gost je bil pri nas na delovnem obisku.
- Od 13. 2. do 16. 2. 2000 nas je obiskal prof. dr. Holger Bech Nielsen z University of Copenhagen, Niels Bohr Institute, Danska. Gost je imel v ponedeljek 14. 2. 2000, predavanje.

Odsek za fiziko nizkih in srednjih energij (F-2)

- Od 23. do 25. 2. 2000 je IJS, odsek F-2, obiskal prof. dr. Jean-Claude Dousse iz Univerze v Fribourgu, Švica. S prof. Dousseom uspešno sodelujemo že vrsto let, saj je bil njegov laboratorij ves čas na razpolago za raziskovalno delo naših doktorandov. Prof. Dousse je bil v zadnjem času tudi zunanji delovni mentor Matjaža Kavčiča, ki je tako v sodelovanju s skupino iz Fribourga opravil eksperimentalni del svojega doktorata na PSI v Vilingenu. Prof. Dousse bo prisoten na zagovoru doktorata Matjaža Kavčiča, hkrati pa bo imel v odseku F-2 tudi interni odsečni seminar.
- Od 16. 2. do 18. 2. 2000 so P. De Regge, V.R. Annareddy in M. Bickel iz Mednarodne agencije za atomsko energijo obiskali skupino za spektrometrijo gama na Odseku za fiziko nizkih in srednjih energij. Obisk je potekal v okviru programa "Regional Project on QA/QC of Nuclear Analytical Techniques", ki je namenjen pomoči izbranim laboratorijem pri pridobivanju akreditacije. Obisk omenjenih gospodov je bil namenjen presoji sistema za zagotovitev kakovosti, ki ga uporablja skupina.

Odsek za tanke plasti in površine (F-3)

- Od 13. do 24. marca je bila na delovnem obisku v Odseku za tanke plasti in površine g. Elke Wanzenberg, Forschungszentrum Jülich GmbH, Institut für Werkstoffe und Verfahren der Energietechnik. Elke Wanzenberg je sodelavka pri slovensko-nemškem projektu »Priprava trdega elektrolita za gorivne celice v obliki tanke plasti« (nosilec projekta z nemške strani je dr. Frank Tietz, s slovenske pa dr. Peter Panjan). Dveletni projekt se je začel julija 1999.

Odsek za fiziko trdnih snovi (F-5)

- Od 24. 1. do 21. 2. 2000 (4 tedne) sta bila pri nas na obisku raziskovalca iz Romunije, in sicer dr. Maria Nicoleta Grecu, Institute of Atomic Physics, Institute of Physics and Technology of Materials, Spectroscopy and Structure of Solid State Laboratory, Bukarešta, in prof. Dr. Voicu Vlad Grecu, Faculty of Physics, University of Bucharest, Bukarešta. Dr. Grecujeva je sodelovala pri raziskavah inkomenzurabilnih prehodov v monokristalih cink heksatiahipodifosfata, dopiranih z ioni mangana. Prof. Grecu je opravljal NME in EPR raziskave v izolatorjih in mezoskopskih sistemih.
- Od 22. do 24. 1. 2000 nas je obiskal prof. dr. Ivo Šlaus.
- Na IJS želimo povabiti na obisk prof. dr. Savo Miloševića z Naravoslovno-matematične fakultete Univerze v Beogradu. Predvideni čas obiska

je 1. 5. - 31. 5. 2000. Prof. Sava Milošević je vodilni strokovnjak za področje statistične fizike. Doktoriral je l. 1971 na M. I. T. v Bostonu pri prof. H. E. Stanleyu in je še vedno stalni sodelavec Centra za študij polimerov na Boston University. Z njim smo doslej že sodelovali na področju teorije Barkhausenovega šuma v feromagnetih in feroelektrikih ter nameravamo to sodelovanje še razširiti.

- Od 4. do 9. marca 2000 nas je obiskal profesor Henry Connor, Department of Chemistry, Kentucky Wesleyan College, Owensboro, ZDA. Prof. Connor je specialist na področju raziskav prostih radikalov, ki so posledica škodljivih učinkovin iz okolja. V naslednjem letu namerava polovico leta opravljati raziskovalno delo na IJS v skupini za biofiziko. Namen njegovega letošnjega obiska je bil spoznati delo v skupini in delo na Odseku za kemijo okolja. V tem času smo se tudi podrobneje dogovorili o njegovem delu pri nas. V okviru seminarja skupine za biofiziko je imel predavanje z naslovom "The Role of Spin Trapping in Characterization of Free Radical Formation in Biological Systems".
- V Ljubljani se je mudil na obisku naš znanec in sodelavec prof. Hans Rainer Trebin, Universität Stuttgart, Institut für Theoretische und Angewandte Physik, Stuttgart, Nemčija. Profesor Trebin je strokovnjak za raziskave kvazi in tekočih kristalov.

Odsek za reaktorsko fiziko (F-8)

- Na obisk k prof. dr. R. Iliču v odsek F-8 je prišel od 15. do 19. 1. 2000 dr. Peter Ventobel z Instituta "Paul Scherrer", Villigen, Švica. Namen obiska je bil strokovni pogovor in praktični prikaz obsevanja vzorcev.
- V Odsek za reaktorsko fiziko je prišel na obisk prof. dr. Roman Schrittwieser (Avstrija) in mag. Codrina Avram (Romunija) v okviru raziskovalnega sodelovanja med Univerzo "Alexandru Loan Cuza" iz Lasija v Romuniji, Instituta za ionsko fiziko Univerze v Innsbrucku, Avstrija, in IJS. Prof. Schrittwieser in mag. Avramova sta bila na delovnem obisku v dneh od 13. 2. do 20. 2. 2000 (mag. Avram) in do 27. 2. 2000 (prof. Schrittwieser).

Odsek za fizikalno in organsko kemijo (K-3)

- Od 15. do 17. februarja sta nas v okviru slovensko-italijanskega projekta obiskala prof. Mauro Causa in njegov doktorand, Alessandro Balliano, DISTA University »Amedeo Avogadro«, Alessandria, Italija. Med obiskom smo pregledali rezultate dosedaj opravljenih skupnih raziskav in pripravili program dela za letošnje delo. Prof. Causa je mentor pri doktoratu

našega mladega raziskovalca Toneta Kokalja, zato je bil njegov obisk namenjen tudi pregledu zadnje verzije doktorskega dela. V okviru seminarjev naše odseka je prof. Causa predstavil svoje rezultate na predavanju z naslovom »ELF - electron localisation function«.

- Od 1. do 7. marca 2000 je bil prof. Piotr Paneth z Univerze v Lodzu na obisku na Naravoslovnotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani (pri dr. Barbari Vokal). Za dva dni smo ga povabil tudi na Institut »Jožef Stefan«, da bi mu predstavili naš raziskovalni program in mu pokazali našo opremo. Njegov obisk smo izkoristila tudi za pripravo prijave na razpis MZT za poljsko-slovensko znanstveno tehnično sodelovanje. V okviru seminarjev odseka je imel predavanje z naslovom »Isotope effects and chemical and enzymatic reactions«.

Odsek za keramiko (K-5)

- Od 8. do 19. marca 2000 je bil na Odseku za keramiko na delovnem obisku dr. Alberto Bollero iz IFW, Dresden. Obisk je bil v okviru bilateralnega slovensko-nemškega projekta "Plastomagnetni na osnovi nanokristaliničnih prahov redkih zemelj in elementov prehoda".
- 18. januarja 2000 sta na Odsek za keramiko prišla sodelavca iz podjetja Epcos (bivši Siemens Matsushita Components OHG), Deutschlandsberg, Avstrija. Gre za redni delovni obisk v okviru projekta "Ag-TaXNb1-XO3 Based Ceramics", ki ga pogodbeno izvajamo za naročnika Epcos.
- Od 9. februarja do 8. aprila je na Odseku za keramiko na delovnem obisku gospa Eva Mogensen, dipl. inž., doktorantka iz podjetja Ferroperm, Kvistgard, Danska. Obisk E. Mogensen je namenjen pripravi in analizi piezokeramike.
- V torek 29. februarja je bil na Odseku za keramiko na obisku partner pri evropskem projektu dr. Weinmann iz podjetja Ugimag v okviru 5. OP, ki ga na IJS vodi doc. dr. Spomenka Kobe.
- 28. in 29. februarja 2000 sta bila na Odseku za keramiko na obisku dva sodelavca iz podjetja Ericson. Z dr. Suvorovim in dr. Valantom sta se pogovarjala o bodočem sodelovanju.

Odsek za kemijo okolja (O-2)

- Dne 15. 1. 2000 je Odsek za kemijo okolja obiskal dr. P. de Bievre iz IRMM, Geel, Belgija. Namen njegovega obiska so bili razgovori o sodelovanju pri novih projektih v okviru projekta Standards, measurements

and testing ter izpopolnjevanju mladih raziskovalcev na področju analize kemije na IRMM v Geel-u.

- Od 18. januarja do 21. januarja 2000 sta bili v okviru slovensko-hrvaškega sodelovanja na Odseku za kemijo okolja na delovnem obisku dr. Jasenka Pavičič in mag. Dušica Jurić z Instituta Rudjer Bošković, Zagreb, Hrvaška. Namen njunega obiska je bilo delo pri skupnem projektu "Spremljanje učinkov kovin na morske organizme preko biomarkerjev".
- Od 21. 2. 2000 do 25. 2. 2000 je bil na obisku dr. Robert Seitz, ki je vodil misijo IAEA (proj. SLO/002).
- Od 16. februarja do 18. februarja 2000 je bil na obisku na Odseku za kemijo okolja dr. Adrian van der Veen iz Nederlands Meetinstituta. Namen njegovega obiska so bili razgovori o sodelovanju pri novem projektu PRAQ III.

Center za prenos znanja na področju informacijskih tehnologij (CT-3)

- Ob začetku triletnega projekta Sol-Eu-Net (Data mining and decision support for business competitiveness: Solomon European Virtual Enterprise, koordinatorici dr. Dunja Mladenich in dr. Nada Lavrač), ki ga v 5. okvirnem programu koordinira Institut »Jožef Stefan«, smo 24. in 25. januarja na IJS organizirali prvi delovni sestanek vseh partnerjev pri projektu. Ker smo menili, da je pridobitev koordinatorskega projekta dosežek, ki ga je možno s pridom izkoristiti tudi za promocijo IJS, smo želeli ob koncu prvega delovnega dne v Galeriji IJS prirediti manjši sprejem, na katerega bi povabili poleg sodelujočih pri projektu tudi novinarje. Začetek je bil 24. januarja ob 18.30. Prof. Turka smo prosili za odobritev uporabe Galerije IJS v ta namen in za pozdravni nagovor.

Izobraževalni center za jedrsko tehnologijo Milana Čopiča (ICJT)

- Od 28. 2. do 29. 2. 2000 smo imeli na ICJT gosta, g. Jima Reeda, iz Mednarodne agencije za atomsko energijo z Dunaja, glavnega koordinatorja vseh mednarodnih projektov v Izobraževalnem centru za jedrsko tehnologijo.

Podatke v rubriki *Obiski na IJS* povzemamo iz obvestil o obiskih, ki jih odseki pošiljajo v pisarno pomočnika direktorja.

ODPRTJE RAZSTAVE JURETA CIHLAŘJA, 14. 2. 2000

NEIZBRISEN PEČAT RADOSTNE PALETE BARV

S prefinjenim občutkom za estetiko in skladnost oblikuje slikar Jure Cihlař tematsko zaokrožene cikle s podoživetimi krajinskimi motivi. V iskanju svojega lastnega likovnega izraza je dosegel prepoznavnost osebnega stila tako s panoramskimi prizori kot z detajli, izseki iz narave, na platno ujetimi v prepletu svetlobnih odbleskov in živobarvne palete. Motivno je od nekdanj zvest slikanju pokrajin, v več kot tridesetletnem ustva-

Jure Cihlař

rijalnem obdobju se je posvečal predvsem mediteranskim motivnim značilnostim, najpogosteje istrskim solinam (*Pogled na soline*, 1999). V njegovih obmorskih motivih je shranjen spomin na razsežnost daljav, kar nas prepričuje tudi značilna modra barva s simbolno umeščenostjo v svet daljav in neskončnosti (*Dajla*, 1998). Je izvrsten kolorist, ki daje s tankimi linijami risbe slikam poseben naboj. Izvirnost gradi na jasnosti črtnih zapisov, ki v pretehtano klasičnih razmerjih razbremenjujejo ploskev.

Svetloba in toplota sta tisti vir, ki slikarju narekujeta impulzivno izbiranje barv, pri čemer ne more skriti mediteransko romantične razviharjenosti. Čeprav je sprva kot realist poskušal in si večinoma tudi želel upodobiti odsev naravne danosti oziroma na platno ujeti pokrajno, kot se mu je v času ustvarjanja kazala pred največkrat romantično zamaknjenimi očmi, pa je svoje doživljanje vselej podrejal barvi kot edino vseobsegajoči vrednoti osebnega likovnega izraza. Za njegovo slikarstvo od nekdanj značilne razigrane in eksplozivno žareče barve težijo k likovno dinamični ubranosti - barvne kombinacije so intenzivne, a čiste. Take se s hotenim razgrajevanjem danega motiva kažejo tudi v asociativno abstraktnih podobah mest (*Latifundija*, 1999) in krajev, ki jih slika po naravi (*Pusterla*, 1999). Ne gre mu le za estetsko konkretnost, vedno ga je zanimalo tudi barvno utelešenje principov: sozvočje barv, svetlobe in kompozicije.

Pri slikanju pokrajin je vedno odločilna izkušnja, s katero se umetnik odziva na dani motiv, ter na njo vezana doživetja in vtisi. Kadar Cihlařja motiv v naravi močno prevzame, se nanj bliskovito odzove z drznimi barvnimi nanosi, pa čeprav to niso vedno romantični kraji ob morju. Ustvarjanje v različnih krajih, ki so mu ga doslej največkrat omogočala slikarska srečanja, ga je vedno pritegovalo tudi zaradi

izziva, ki ga vselej ponuja svež motiv. Vendar tudi te slike nosijo neizbrisen pečat avtorjeve značilne radostne palete barv. Kot vse v prvih poletnih dneh (1999) na dolenskem nastale slike je tudi *Mesto nad reko* - akrilna podoba s slikovito barvitim tkivom, ki se razrašča v vse smeri - hkrati lahkotna in preprežena z nešteti nenaadnimi doživetji, zarisanimi s sunkovito potezo.

iz govora Tatjane Pregl Kobe

Ob tej priložnosti je nastopila igralka Nataša Tič Ralijan s primorskimi utrinki.

Jure Cihlař: Pogled na soline, 1999, akril, platno, 50 x 70 cm